

Raport de activitate a AIPA pentru anul 2021

APROBAT
Diana COȘALÎC,
director adjunct AIPA
21.01.2022

Conținut

Conținut.....	1
I. REZUMAT ADMINISTRATIV	2
II. ANALIZA PROGRESERILOR ÎNREGISTRATE ÎN IMPLEMENTAREA PREVEDERILOR HOTĂRÂRII GUVERNULUI NR.455/2017 (SUBVENȚII POST-INVEȘTIȚIONALE).....	6
III. ANALIZA PROGRESERILOR ÎNREGISTRATE ÎN IMPLEMENTAREA PREVEDERILOR HOTĂRÂRII GUVERNULUI NR.507/2018 (SUBVENȚII ÎN AVANS)	12
IV. ANALIZA PROGRESERILOR ÎNREGISTRATE ÎN IMPLEMENTAREA PREVEDERILOR HOTĂRÂRII GUVERNULUI NR.476/2019 (MĂSURI DESTINARE DEZVOLTĂRII RURALE)	13
V. ALOCAREA COMPENSAȚIILOR PENTRU ATENUAREA CONSECINȚELOR CALAMITĂȚILOR NATURALE	15
VI. ALOCAREA PLĂȚILOR DIRECTE PER CAP DE ANIMAL (HOTĂRÎREA GUVERNULUI NR. 836/2020)	16
V. DEZVOLTAREA PLATFORMEI DE SERVICII ELECTRONICE	17
VI. PROMOVAREA POLITICII DE SUBVENȚIONARE	18
VII. REZULTATELE MONITORIZĂRII BENEFICIARILOR DE SUBVENȚII.....	19
VIII. ASIGURAREA IMPLEMENTĂRII PROGRAMELOR DE SPRIJIN FINANCIAR DIN PARTEA DONATORILOR EXTERNI.....	23
IX. MENȚINEREA ȘI ÎMBUNĂȚĂȚIREA SISTEMULUI DE MANAGEMENT ÎN CADRUL AIPA	25
X. COOPERARE INTERISTITUȚIONALĂ	26
XI. ACȚIUNI ÎNTREPRINSE ÎN SCOPUL DEZVOLTĂRII INSTITUȚIONALE ȘI A SOLUȚIONĂRII PROBLEMELOR IDENTIFICATE ÎN IMPLEMENTĂRII FNDAMR.....	27
XII ASPECTE JURIDICE	29
XIII ACTIVITATEA AUDITULUI INTERN	30
XIIV ACTIVITĂȚI PLANIFICATE PE TERME SCURT	31

I. REZUMAT ADMINISTRATIV

Prezentul Raport acoperă perioada de implementare 1 ianuarie – 31 decembrie 2021.

Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (în continuare - AIPA) are misiunea de a susține financiar producătorii agricoli și comunitățile locale în vederea dezvoltării sectorului agroindustrial și mediului rural prin prisma gestionării corecte și transparente a Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural (în continuare - FNDAMR) dar și ale altor surse ale partenerilor de dezvoltare. Realizarea misiunii se axează pe următoarele domenii de intervenție:

- 1) stimularea producătorilor agricoli prin oferirea subvențiilor post-investiționale;
- 2) dezvoltarea proiectelor start-up prin oferirea producătorilor agricoli a subvențiilor în avans;
- 3) îmbunătățirea nivelului de trai și de muncă în mediul rural prin subvenționarea în avans a proiectelor de dezvoltare a infrastructurii localităților dar și diversificarea activităților non-agricole;
- 4) ajutor financiar/compensații pentru atenuarea pierderilor producătorilor agricoli ce au fost afectați de calamitățile naturale din anul 2020;
- 5) alocarea plăților directe per cap de animal.

Structura organizatorică a AIPA include două nivele: aparatul central și secțiile/serviciile teritoriale. Aparatul central este format din director, doi directori adjuncți, 5 direcții, 1 secție și 7 servicii. Structura teritorială este reprezentată de 4 secții și 6 servicii teritoriale. Organigrama AIPA poate fi accesată pe pagina web al Agenției la linkul: <http://aipa.gov.md/ro/content/organigrama>.

AIPA are implementat și asigură funcționalitatea sistemul de management al calității, *ISO 9001:2015 „Managementul calității”* fiind certificată de o companie externă la 18 decembrie 2017. Certificatul ISO 9001:2015 prevede respectarea principiilor sistemului de management al calității care include - orientarea spre client, angajamentul top managementului, abordarea pe bază de proces și îmbunătățirea continuă pentru a asigura satisfacerea necesităților producătorilor agricoli și atingerea așteptărilor părților interesate.

Totodată, AIPA a parcurs misiune externă de audit privind implementarea standardului internațional *ISO 37001:2016 – Sisteme de management anti-mită*.

În rezultatul misiunii s-a constatat că AIPA implementează cu succes prevederile standardului și a fost certificată de o companie externă.

Până în anul 2021, AIPA implementa două modalități de subvenționare din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural (în continuare – FNDAMR) și anume **subvenții post-investiționale** și **subvenții în avans pentru dezvoltarea proiectelor start-up, subvenții în avans pentru îmbunătățirea nivelului de trai și de muncă în mediul rural** cât și **ajutor financiar/compensații** pentru atenuarea consecințelor calamităților naturale provocate sectorului agricol în anul 2020. Începând cu anul 2021, AIPA administrează surse financiare pentru crescătorii de animale și anume **plăți directe per cap de animal**.

La moment AIPA implementează trei modalități de subvenționare din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural (în continuare – FNDAMR) și anume subvenții post-investiționale, subvenții în avans și plăți directe.

Subvențiile post-investiționale reprezintă un sprijin financiar nerambursabil și neimpozabil acordat din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural pentru susținerea investițiilor efectuate în dezvoltarea agriculturii și mediului rural și care corespund criteriilor de eligibilitate stabilite în cadrul normativ iar,

Subvențiile în avans reprezintă un sprijin financiar nerambursabil și neimpozabil acordat din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural pentru susținerea investițiilor ce urmează a fi implementare de tineri și femei fermier ce se lansează prin proiecte start-up pentru prima dată în activitate economică sau în dezvoltarea localităților rurale și care corespund criteriilor de eligibilitate stabilite în cadrul normativ.

Plățile directe reprezintă sprijin financiar nerambursabil, exprimat în sumă fixă per cap de animal, în funcție de speciile și numărul de animale.

Mijloacele Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural (în continuare - **FNDAMR**) se aprobă anul în temeiul Legii bugetului de stat. În anul 2021 FNDAMR a constituit 1100 mil. lei, ulterior majorat până la suma de 1535,0 mil. lei, fiind în creștere cu 27,9% față de mijloacele financiare alocate la începutul anului 2021. **FNDAMR** a fost executat după cum urmează:

- contribuția statului în **Fondul Național al Viei și Vinului – 26,1 mil.lei** în conformitate cu *art. 2 lit. g. din Legea bugetului de stat pentru anul 2021*;
- **angajamente față de producătorii agricoli** ce au efectuat investiții în anul 2020 dar nu au beneficiat de subvenții ca urmare a epuizării FNDAMR – **764,8 mil. lei**;
- **subvenții în avans** pentru tineri și femei fermier pentru dezvoltarea proiectelor **start-up – 11,1 mil. lei**;
- **subvenții în avans** pentru implementarea măsurilor **de dezvoltare rurală -56,5 mil. lei**;
- plăți directe **pre cap de animal – 105,8 mil. lei**;
- **subvenționarea post-investițională** a producătorilor agricoli în baza cererilor recepționate în anul **2021 – 480,1 mil. lei**;
- **compensații secetă – 2,0 mil. lei.**

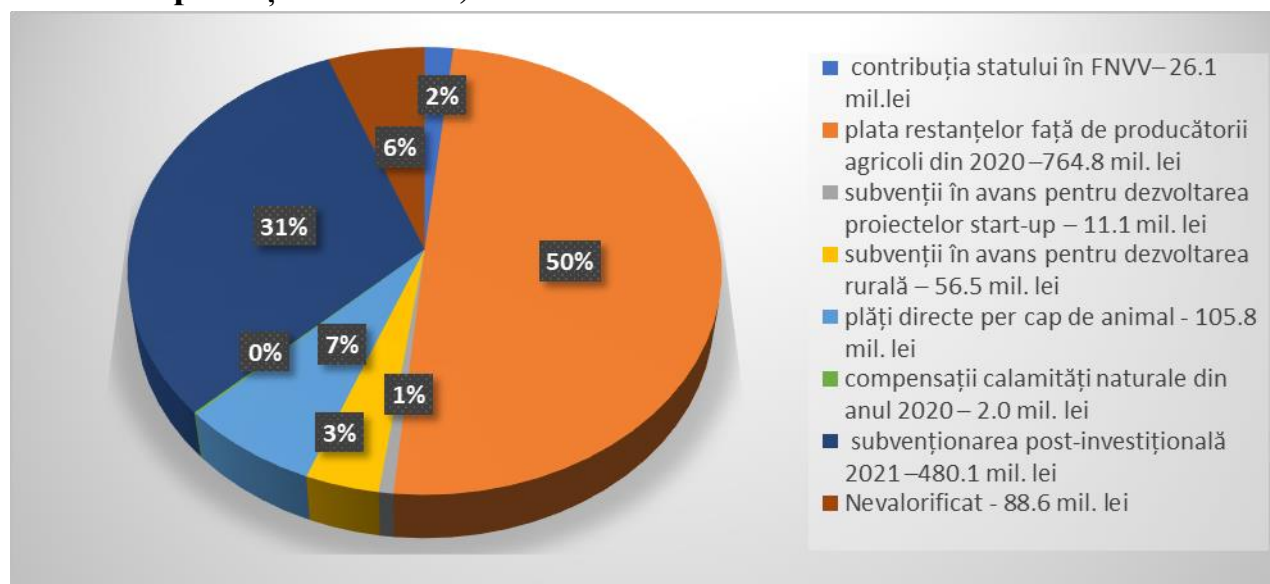

Fig.1 Valorificarea mijloacelor financiare alocate FNDAMR în anul 2021

În anul 2021 AIPA a **recepționat un număr record** de cereri cu privire la acordarea sprijinului financiar – **12759** dintre care:

- 8522 (66,8%) – subvenții post-investiționale

- 3502 (27,4%) – compensații pentru calamitățile naturale ce au compromis recolta agricolă în anul 2020 (exprimat prin ajutor umanitar-motorină);
- 319 (2,5%) cereri de acordare a subvenției în avans;
- 416 (3,3%) cereri de acordare a plăților directe per cap de animal.

Către **finele anului 2021**, AIPA a asigurat:

- achitarea 5356 cereri în sumă de 763,1 mil. lei pentru cererile recepționate în anul 2020 prin mecanismul subvenții post-investiționale care s-au achitat în anul curent urmare a epuizării surselor fondului în anul precedent;
- achitarea 3467 cereri recepționate în anul 2021 prin mecanismul subvenții post-investiționale în sumă de 480,1 mil. lei;
- selectarea spre implementare a 40 proiecte investiționale prin mecanismul subvenții în avans pentru dezvoltarea proiectelor start-up, în sumă de 23,0 mil. lei;
- selectarea spre implementare a 96 proiecte investiționale prin mecanismul subvenții în avans pentru îmbunătățirea nivelului de trai și de muncă din mediul rural, în sumă de 120,4 mil. lei;
- examinarea 3052 cererile de acordate a ajutorului umanitar exprimat sub formă de motorină;
- achitarea 367 cereri de acordare a plăților directe pentru crescătorii de animale în sumă de 105,8 mil. lei.

Întregul proces de activitate a fost executat cu un efectiv limitat de personal, ponderea acestuia constituind 77,8% din efectivul limită aprobat (90 persoane).

Din totalul dosarelor de solicitare a subvenției post-investiționale (8522) AIPA a achitat 3467 cereri și 134 fiind declarate neeligibile deoarece nu au întrunit criteriile de eligibilitate. Pentru anul **2022 AIPA urmează** să achite producătorilor agricoli ca angajamente asumate în anul 2021 în sumă de **cca 800 mil. lei** ceea ce constituie 4920 cereri.

În anul bugetar 2021, AIPA a **valorificat 94,2%** din întregul fond ce a fost alocat spre gestiune, adică 1445,5 mil. lei iar 88,6 mil. lei fiind nevalorificate și anume:

- 1) **52,3 mil. lei**, surse financiare alocate către mecanismul de plată subvenții în avans pentru îmbunătățirea nivelului de trai și de muncă în mediul rural.

La începutul anului 2021 AIPA a rezervat surse financiare în sumă de 29,2 mil. lei pentru finalizarea a 56 proiecte investiționale demarate de către APL în anul 2020 (perioada de implementare a proiectelor constituie 24 luni).

Ulterior, pe parcursul anului au fost selectate spre plată 96 proiecte investiționale în sumă de 120,4 mil. lei (în limita surselor disponibile) dintre care 44 proiecte au demarat procesul de implementare fiind achitate 56,5 mil. lei.

În procesul de implementare a proiectelor APL s-au confruntat cu mai multe impedimente care duc la nevalorificarea surselor financiare:

- tergiversarea procedurii de achiziție prin care are loc achiziționarea bunurilor și serviciilor;
- majorarea prețurilor de achiziție pentru bunurile și serviciile necesare pentru implementarea proiectelor;
- înregistrarea anevoioasă a contractelor de achiziție la Trezoreria de Stat;
- deschiderea contului unic trezorerial către finele anului 2021;
- reformarea autorităților publice centrale;
- personal insuficient și nestimulatori, etc.

2) **36,3 mil. lei** surse financiare alocate către mecanismul de plată subvenții în avans pentru dezvoltarea proiectelor start-up.

La începutul anului 2021 AIPA a rezervat surse financiare în sumă de 20,0 mil. lei pentru finalizarea a 70 proiecte investiționale demarate în anii 2018-2020 (perioada de implementare a proiectelor constituind 24 luni).

Ulterior, pe parcursul anului au fost selectate spre plată 40 proiecte investiționale în sumă de 23,5 mil. lei (în limita surselor disponibile) dintre care 5 proiecte au demarat a fi implementate fiind achitate 3,6 mil. lei.

În procesul de implementare a proiectelor start-up, beneficiarii s-au confruntat cu mai multe impedimente care duc la nevalorificarea surselor financiare:

- calitatea joasă a planurilor de afaceri elaborate precum și prezentarea datelor defectuoase ce au stat la baza elaborării planului de afaceri;
- majorarea prețurilor de achiziție pentru bunurile și serviciile necesare pentru implementarea proiectelor;
- reformarea autorităților publice centrale;
- lipsa subdiviziunii din cadrul AIPA responsabilă de examinarea cererilor de alocare a subvențiilor în avans;
- personal insuficient și nestimulator, etc.

II. ANALIZA PROGRELOR ÎNREGISTRATE ÎN IMPLEMENTAREA PREVEDERILOR HOTĂRÂRII GUVERNULUI NR.455/2017 (SUBVENȚII POST-INVESTIȚIONALE)

La situația din 01 ianuarie 2021, AIPA avea în proces de examinare 5586 cereri recepționate în anul 2020 în sumă de cca 820,0 mil. lei cereri ce erau fără de acoperire financiară. În conformitate cu prevederile art. 33 alin. (5) a Legii nr. 276/2016 cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii

și mediului rural, cererile de acordare a subvențiilor, recepționate peste limita mijloacelor acordate FNDAMR, sunt *autorizate în limita mijloacelor acordate fondului pentru anul curent și acestea au prioritate la achitare.*

Procesul de autorizare a dosarelor a fost reluat imediat, odată cu deschiderea liniilor de finanțare bugetare. În acest sens, în perioada de raport, AIPA a achitat prin mecanismul subvenții post-investiționale:

- 5356 cereri în sumă de 763,1 mil. lei pentru cererile recepționate în anul 2020 care s-au achitat în anul curent urmare a epuizării surselor fondului în anul precedent;
- 3467 cereri recepționate în anul 2021 prin mecanismul subvenții post-investiționale în sumă de 480,1 mil. lei.

Perioada de recepționare a cererilor de acordare a **subvențiilor post-investiționale** constituie 01 februarie - 31 octombrie a anului de subvenționare. În urma acestui proces, conform datelor preliminare procesate, au fost recepționate **8522 cereri** de acordare a sprijinului financiar, în sumă de **1348,7 mil. lei**. Suma subvențiilor solicitate de producătorii agricoli în anul 2021 față de anul 2020 s-a majorat cu 132,7 mil. lei. Din sursele financiare ale FNDAMR pentru anul 2021, AIPA a achitat ca subvenții post-investiționale **1244,9 mil. lei** sau 81,1% din valoarea FNDAMR.

Urmare a subvențiilor solicitate în anul curent, a fost posibilă atragerea investițiilor în sectorul agroindustrial și a ramurile conexe acestui sector de **cca 4,5 miliarde lei**. Investițiile efectuate de către solicitanții de subvenții au generat crearea a **1334 locuri noi de muncă**, dintre care 651 locuri de muncă sezoniere.

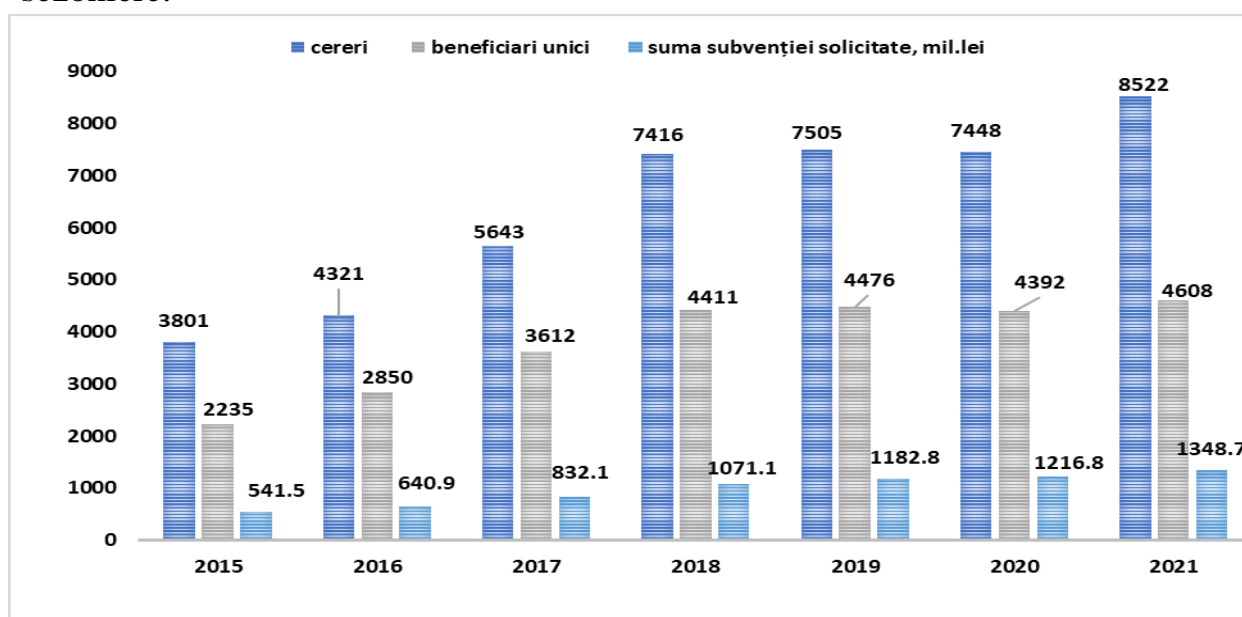

Fig. 2 Solicități de subvenții post-investiționale

Cea mai mare pondere a solicitărilor de subvenții din anul 2021, au fost direcționate către:

- subvenționarea investițiilor în *dezvoltarea infrastructurii post-recoltare și procesare*, au fost recepționate 667 cereri de acordare a sprijinului financiar, iar suma subvenției solicitate constituie 370,0 mil. lei ceea ce reflectă 27,4% din valoarea subvențiilor solicitate.

- subvenționarea *tehnicii și utilajului agricol inclusiv mini-till și no-till*, au fost depuse 2675 cereri de acordare a sprijinului financiar iar suma subvenției solicitate constituie 336,2 mil. lei ceea ce ponderează constituie 24,9% din valoarea subvențiilor solicitate.

- stimularea investițiilor în *înființarea, modernizarea plantațiilor multianuale și defrișarea celor neproductive*. În acest sens, AIPA a recepționat 883 cereri de acordare a sprijinului financiar cu suma subvenției solicitate de 180,2 mil. lei sau 13,4% din valoarea totală a subvențiilor solicitate;

- stimularea *creditării producătorilor agricoli*, au fost recepționate 2775 cereri de acordare a sprijinului financiar cu suma subvenției solicitate de 157,2 mil. lei ceea ce constituie, 11,7% din valoarea subvențiilor solicitate.

- în dezvoltarea *sectorului zootehnic*, au fost recepționat 291 cereri de acordare a sprijinului financiar dintre care 234 cereri pentru stimularea investițiilor în renovarea fermelor zootehnice (suma subvenției solicitate – 76,8 mil. lei) și 57 cereri pentru procurarea animalelor de prăsilă în sumă de 22,8 mil. lei. Ponderea subvențiilor solicitate pentru achiziționarea animalelor și renovarea fermelor zootehnice constituie 7,4%.

Distribuirea fondului pe măsuri/submăsuri de sprijin se prezintă în anexă.

Analizând solicitările de subvenții după **zonele geografice** putem constata:

a) în anul 2021, cele mai multe solicitări de subvenții au fost înregistrate în *zona de nord* a republicii (3365 dosare recepționate cu subvenția solicitată în valoare de 511,4 mil. lei, ce au atras după sine investiții în valoare de 1451,7 mil. lei), fiind urmată de *zona centru* (2735 dosare depuse cu subvenția solicitată în valoare de 463,0 mil. lei, ce au atras după sine investiții în valoare de 1821,6 mil. lei) și *zona de sud* (2422 dosare depuse cu subvenția solicitată în valoare de 373,7 mil. lei, ce au atras după sine investiții în valoare de 1226,7 mil. lei).

b) la nivel regional, *în sudul republicii* cele mai multe solicitări de subvenții au fost înregistrate în raionul Cahul (437 dosare în sumă de 62,7 mil. lei). Pentru zona centru, cele mai multe investiții au fost efectuate în raionul Hîncești (380 dosare în sumă de 64,2 mil. lei) iar în zona nord – Edineț (427 dosare în sumă de 74,0).

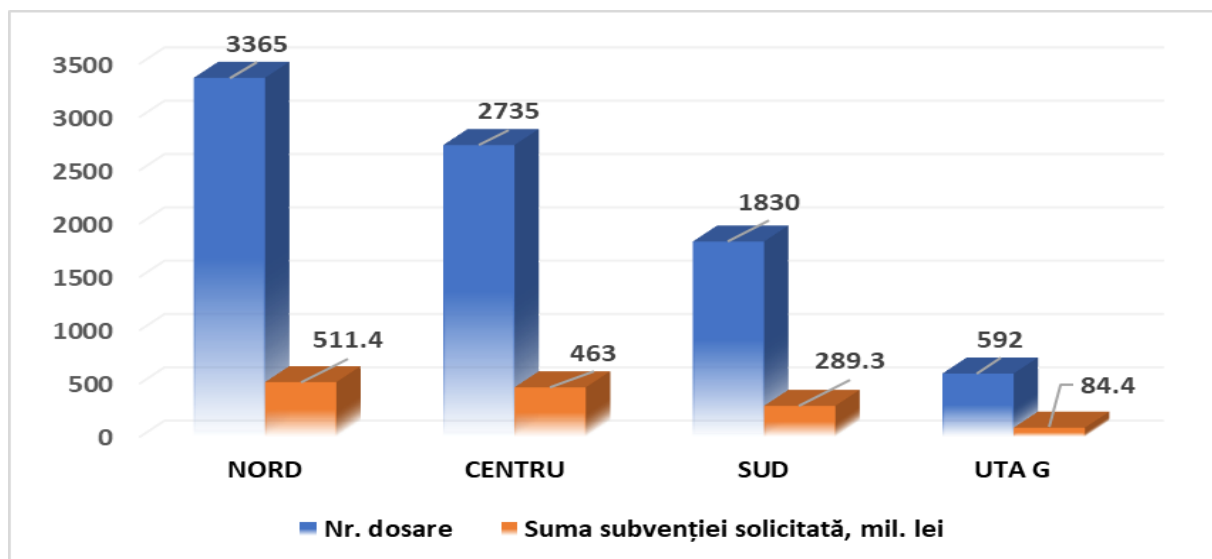

Fig. 3 Distribuția dosarelor per raion și suma subvenției solicitată

Începând cu anul 2017 are loc **clasificarea producătorilor agricoli după categoria producătorilor agricoli mici, mijlocii și mari**. Astfel, conform noțiunilor vizate în Legea nr. 276/2016 cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural:

Clasificarea producătorilor după categoria producătorilor agricoli mici, mijlocii și mari nu pot depăși criteriile stabilite în Legea nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii. Astfel, în funcție de numărul mediu anual de salariați, de cifra anuală de afaceri sau de totalul activelor pe care le dețin, solicitanții de subvenții se încadrează ca întreprindere micro, mica sau mijlocie.

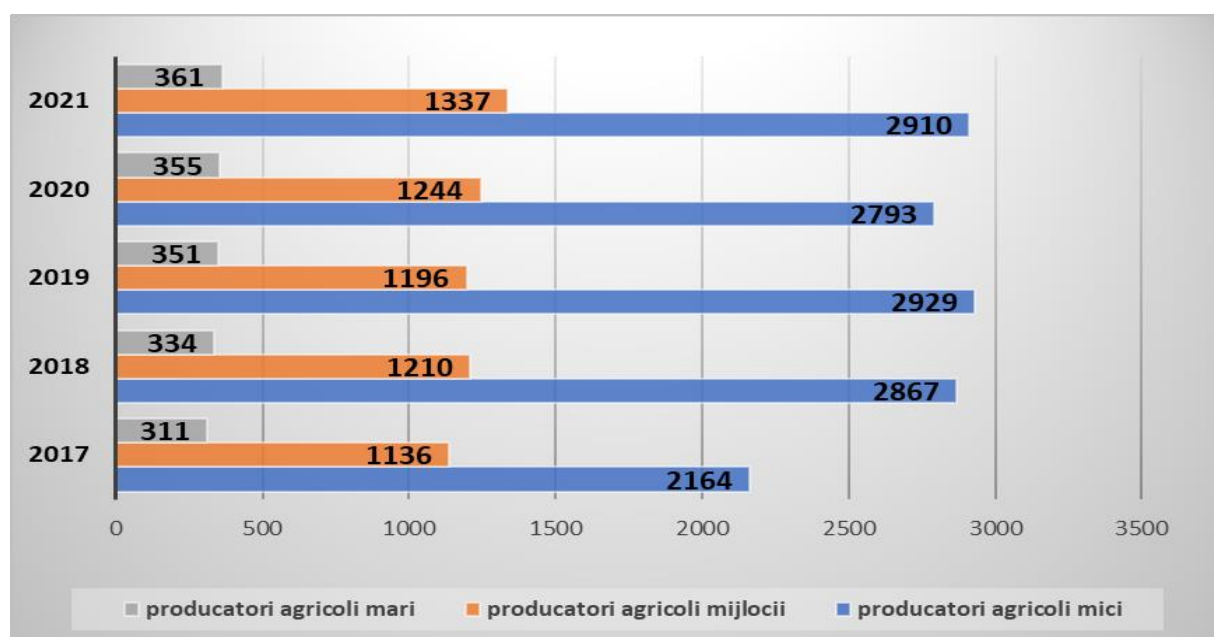

Fig. 4 Clasificarea beneficiarilor de subvenții conform prevederilor Legii nr. 276/2016

Din totalul solicitărilor de subvenții, numărul producătorii agricoli mici este în ascensiune. Astfel, în anul 2021, numărul producătorilor agricoli mici constituie 63%. Cei 2910 producători agricoli mici au solicitat subvenție, în sumă de 506,1 mil. lei sau 37,5% din valoarea totală a solicitărilor de subvenții. Producătorii agricoli mijlocii le revine un rol secund. În anul 2021, au solicitat subvenții 1337 producători agricoli, ceea ce constituie 29% din totalul solicitanților, în sumă totală de 543,2 mil. lei sau 40,3% din valoarea totală a solicitărilor de subvenții. Numărul acestora, comparativ cu anul 2020, la fel a înregistrat o creștere, cu 93 producători.

În ascensiune ne semnificativă sunt și producătorii agricoli mari. Astfel, în anul 2021, numărul producătorilor agricoli mari a constituie 7,8%, fiind în creștere, față de anul 2020, cu 1,7% sau 6 entități. Cei 361 producători agricoli mari au solicitat subvenție, în anul 2021, în sumă totală de 299,3 mil. lei sau 22,2% din valoarea totală a solicitărilor de subvenții.

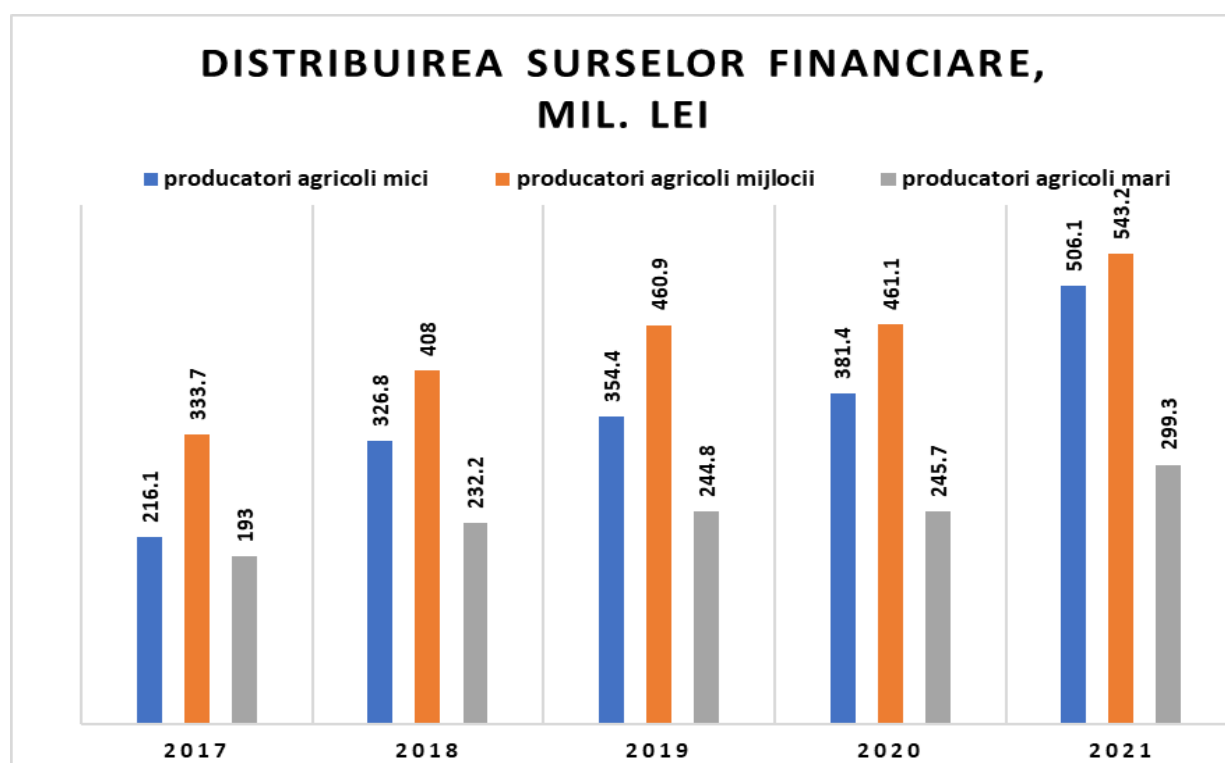

Fig. 5 Subvențiile solicitate de producătorii agricoli în anul 2021

Astfel din cele relatate putem constata că accesările/solicitările de subvenții a producătorilor agricoli este în creștere. În anul 2021, cele mai multe investiții le-au efectuat producătorii agricoli mici și mijlocii care accesând 77,8% din valoarea subvențiilor recepționate. Situație similară se observă și în subvențiile accesate de producătorii agricoli mici și mijlocii în anii 2019 -2020, atunci când producătorii

agricoli mijlocii au accesat 42,0%, iar producătorii agricoli mici au accesat 40% din valoarea subvențiilor accesate de toți beneficiarii de subvenții.

Analizând beneficiarii de subvenții prin prisma prevederilor *Legii nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii* putem constata că **producătorii agricoli se încadrează perfect în clasificarea acestora ca întreprindere micro, mica și mijlocie** deoarece foarte puțini producători agricoli pot depăși indicatorii financiari stabiliți în Legea nr. 179/2016.

Sursele financiare distribuite producătorilor agricoli au contribuit pentru:

- atragerea investițiilor în sectorul agroindustrial în sumă de cca 4,5 mld. lei;
- crearea a 1334 locuri noi de muncă;
- 4608 solicitanți de subvenții au achitat impozite față de bugetul public național în sumă de 1672,7 mil. lei;
- construite și modernizate peste 511,6 ha de teren de teren agricol destinat pentru producerea fructelor și legumelor pe teren protejat, dintre care 63,3 ha ocupate de sere de iarnă, 96,0 ha - câmp deschis, 25,1 ha – solarii, 2,3 ha – tuneluri și 324,9 ha – mulcire;
- înființarea a 2490,5 ha de plantații multianuale dintre care 1800,5 ha - plantații pomicole, 564,7 ha – plantații viticole, 40,8 ha – arbuști fructiferi și 84,5 ha culturi aromatice;
- defrișarea a 3258,5 ha de plantații multianuale neproductive (1617,9 ha – plantații viticole și 1640,6 – plantații pomicole);
- extinderea cu 274,2 ha a plantațiilor protejate cu echipamente de protecție (antiploaie și antigrindină);
- modernizarea cu sisteme de suport a 577,2 ha de plantații viticole;
- înzestrarea producătorilor agricoli cu 3938 unități de tehnică și utilaj agricol dintre care 290 – echipamente no-till și mini-till;
- renovarea și modernizarea a 234 ferme zootehnice (dintre care 92 ferme apicole, 71 – ferme de bovine, 21-avicole, 32-ovine și caprine, 10-suine, 8- iepuri);
- subvenționarea animalelor de prăsilă după cum urmează: 701 bovine, 671 ovine, 100 suine, 1228 iepuri, 51 664 pui de o zi/forme parentale și 16 652 familii de albine;
- construcția și modernizarea a 123 frigidere cu o capacitate de 103 329 tone;
- construcția și modernizarea a 38 case de ambalare;
- modernizarea infrastructurii post-recoltare cu 419 unități de utilaje dintre care 385 destinate procesării producției vegetală și 34 -procesarea producției de origine animală;

- subvenționarea a 353 sisteme de irigare ce sunt utilizate în irigarea a 12413 ha de teren agricol;
- dezvoltarea a 165 exploatații agricole cu infrastructura aferentă acesteia;
- menținerea în circuitul ecologic a 720,4 ha de teren agricol;
- rambursarea a 20% din valoarea producției comercializate anual de către 14 grupuri de producători;
- rambursarea ratei dobânzii pentru 4800 mil. lei. – credite accesate de producătorii agricoli.

III. ANALIZA PROGRESERILOR ÎNREGISTRATE ÎN IMPLEMENTAREA PREVEDERILOR HOTĂRÂRII GUVERNULUI NR.507/2018 (SUBVENȚII ÎN AVANS)

În contextul implementării Regulamentului privind condițiile și procedura de acordare a subvențiilor în avans pentru proiectele start-up anual, 5% sau 55 mil. lei din valoarea FNDAMR, sunt direcționate pentru susținerea *tinerilor, femeilor fermier și migraților reveniți de peste hotarele țării ce se lansează pentru prima dată în activități economice.*

Astfel, în anul de raport, a fost lansat cel de-al VII-lea apel de depunere a cererilor pentru acordare a subvențiilor în avans pentru proiectele start-up. În rezultat, conform datelor obținute de la procesarea cererilor, **45 producători agricoli debutanți** au manifestat interes pentru inițierea în afaceri, cu planificarea investițiilor în sectorul agricol de peste **40 mil. lei** ce vor genera crearea a peste **80 locuri noi de muncă.**

Aportul statului pentru dezvoltarea a 45 de proiecte start-up urmează a fi de peste **26,0 mil. lei**, surse disponibile în FNDAMR

Și în acest apel femeile fermieri au depus mai multe dosare, astfel că ponderea acestora din totalul dosarelor depuse constituie **53,3% (24 dosare)** și **46,7% (21 dosare)** din afaceri urmează a fi administrate de **tineri fermieri.**

Urmare a examinării dosarelor recepționate, Comisia de evaluare și selectare a **acceptat spre finanțare 40 proiecte** investiționale ce urmează a fi

implementate de producătorii agricoli debutanți iar suma subvenției ce urmează a fi alocată constituie **22,8 mil. lei**.

Din totalul dosarelor selectate spre finanțare, 20 producători agricoli vor înființa plantații multianuale, 10 entități vor dezvolta proiecte în domeniul zootehniei, un producător va crește fructe și legume pe teren protejat 2 producători vor crea întreprinderi în domeniul procesării producției agricole și 7 producători agricoli debutanți vor implementa proiecte combinate.

De la lansarea modalității de subvenționare în avans pentru dezvoltarea proiectelor stat-up s-a reușit:

- derularea a 7 apeluri de recepționare a cererilor;
- recepționarea a 207 dosare de solicitare a subvenției în avans în sumă de cca 120 mil. lei;
- selectarea spre plată a 162 dosare în sumă de 89,1 mil. lei;
- achitarea I tranșă pentru 93 dosare în sumă de 46,0 mil. lei;
- finalizarea procesului de implementare a 51 proiecte investiționale;
- crearea a peste 300 locuri noi de muncă;
- peste 55% din afaceri sunt administrate de femei – fermier.

În procesul de implementare a proiectelor start-up, beneficiarii s-au confruntat cu mai multe impedimente care duc la demararea cu întârziere a proiectelor investiționale și anume:

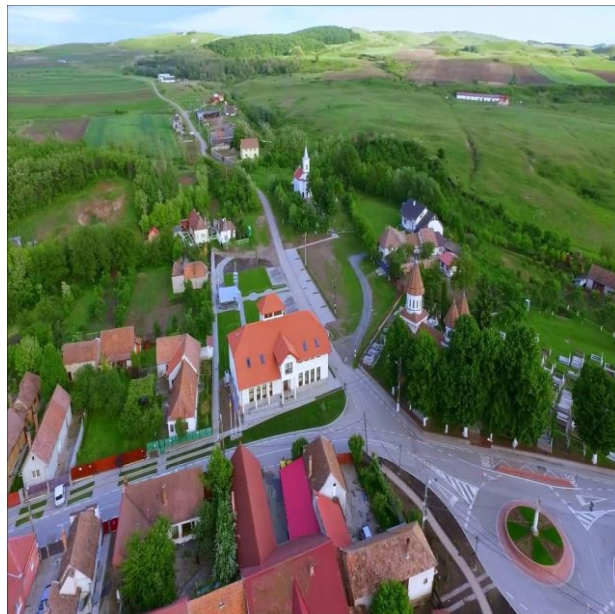
- calitatea joasă a planurilor de afaceri elaborate precum și prezentarea datelor defectuoase ce au stat la baza elaborării planului de afaceri;
- majorarea prețurilor de achiziție pentru bunurile și serviciile necesare pentru implementarea proiectelor;
- reformarea autorităților publice centrale;
- lipsa subdiviziunii din cadrul AIPA responsabilă de examinarea cererilor de alocare a subvențiilor în avans;
- personal insuficient și nestimulator, etc.

IV. ANALIZA PROGRESSELOR ÎNREGISTRATE ÎN IMPLEMENTAREA PREVEDERILOR HOTĂRÂRII GUVERNULUI NR.476/2019 (MĂSURI DESTINARE DEZVOLTĂRII RURALE)

În contextul implementării Hotărârii Guvernului nr.476/2019 pentru aprobarea Regulamentului privind acordarea subvențiilor pentru îmbunătățirea nivelului de trai și de muncă în mediul rural din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, anual, din valoarea Fondului național de dezvoltare

a agriculturii și mediului rural, pentru fiecare măsură în parte au fost direcționate pînă la 5% sau 55 mil. lei pentru acordarea subvențiilor în avans. Astfel, **în premieră**, din în anul 2020, din sursele FNDAMR au fost alocate subvenții în avans pentru **îmbunătățirea nivelului de trai și de muncă în mediul rural**. Sursele financiare sunt direcționate spre implementarea proiectelor de dezvoltare a infrastructurii localităților dar și diversificarea activităților non-agricole iar subiecți ai subvențiilor în avans sunt atât autoritățile publice locale cât și entități economice cu profil non-agricol.

În anul curent, în cadrul celui de-al III apel, unitățile administrativ-teritoriale de nivelul întâi au depus mai multe dosare, astfel ponderea acestora din totalul dosarelor recepționate constituie **96,4% (270 dosare** dintre care 95 selectate spre plată) și doar **3,6% (10 dosare** dintre care 2 selectate spre plată) din proiectele investiționale urmează a fi implementate de entități economice din mediul rural care creează sau dezvoltă activități non-agricole.

Pînă la moment au fost lansate *trei apeluri* de recepționare a cererilor de acordare a subvenției în avans pentru îmbunătățirea nivelului de trai și de muncă în mediul rural, în cadrul căruia au fost:

- selectate spre finanțare - 178 dosare în sumă de cca 190 mil. lei;
- achitate I tranșă - 121 dosare în sumă de 53,1 mil. lei;
- achitate II tranșă – 74 dosare în sumă de 25,4 mil. lei;
- proiecte implementate – 61.

Cumulativ, urmare a implementării proiectelor în Republica Moldova vor fi:

- ✓ construcția/reabilitarea/modernizarea drumurilor pe o lungime de 26,3 km;
- ✓ construcția sistemului de apeduct pe o lungime de 63,9 km;
- ✓ extinderea sistemului de canalizare cu o lungime de 13,4 km;
- ✓ iluminat stradal pe o lungime de 65,1 km;
- ✓ construcția/reconstrucția clădirilor publice (8 grădinițe; 12 case de cultură, alte edificii – 13);
- ✓ achiziționarea de vehicule pentru întreținerea spațiilor verzi sau de

dezapezire – 58 proiecte;

- ✓ crearea a 27 locuri noi de muncă;
- ✓ beneficiari finali care vor beneficia de proiectele implementate - 263519 persoane.

În procesul de implementare a proiectelor APL s-au confruntat cu mai multe impedimente care duc la demararea cu întârziere a proiectelor investiționale și anume:

- tergiversarea procedurii de achiziție prin care are loc achiziționarea bunurilor și serviciilor;
- majorarea prețurilor de achiziție pentru bunurile și serviciile necesare pentru implementarea proiectelor;
- înregistrarea anevoioasă a contractelor de achiziție la Trezoreria de Stat;
- deschiderea contului unic trezorerial către finele anului 2021;
- reformarea autorităților publice centrale;
- personal insuficient și nestimulatori, etc.

V. ALOCAREA COMPENSAȚIILOR PENTRU ATENUAREA CONSECINȚELOR CALAMITĂȚILOR NATURALE

Întru executarea prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 27/2021 pentru aprobarea Regulamentului privind stabilirea cuantumului de motorină din ajutorul umanitar extern acordat de către România, destinat suportului agricultorilor afectați de seceta din 2020, în perioada 16 martie - 06 aprilie, AIPA a recepționat 3502 cereri cu privire la solicitarea ajutorului umanitar de la 3430 producători agricoli unici. Din totalul dosarelor depuse 22- au fost respinse deoarece nu au întrunit criteriile de eligibilitate stabilite în cadrul normativ

Cele mai multe solicitări de ajutor umanitar au fost depuse de către producătorii agricoli din raioanele: Cahul – 232 cereri, Comrat – 177 cereri, Căușeni – 176 cereri, Orhei – 164 cereri, Ștefan-Vodă - 152 cereri.

Conform datelor procesate:

- suprafața de teren eligibilă constituie 427.8 mii ha;
- după aplicarea coeficientului de categorisire a producătorilor agricoli, suprafața eligibilă constituie 325.3 mii ha;
- cuantumul mediu cantitativ per hectar de motorină ar constitui cca 18,4 kg

- motorina a fost distribuită de Agenția Rezerve Materiale în baza de factură, cantitativ în kg deoarece volumul de motorină parvenit este de 6000 tone.

VI. ALOCAREA PLĂȚILOR DIRECTE PER CAP DE ANIMAL (HOTĂRÎREA GUVERNULUI NR. 836/2020) _____

În premieră, în anul 2021, crescătorii de animale din Republica Moldova au putut beneficia de plăți directe ce au fost reglementate prin Hotărârea Guvernului nr. 836/2020. Astfel, în temeiul Ordinului Ministrului agriculturii nr. 27 din 15 februarie 2021, în perioada 1 aprilie – 4 iunie 2021, AIPA a demarat procesul de recepționare a cererilor de acordare a plăților directe per cap de animal.

Plata directă per cap de animal se acordă o singură dată pe an, pentru deținătorii de animale cu specia bovine, ovine, caprine.

Sunt pasibile pentru plata directă animalele înregistrate și exploatate în fermele zootehnice amplasate în extravilan – femelele cu vârsta de cel puțin 12 luni, întreținute într-un efectiv de minimum:

- 10 capete vaci și juninci,
- 50 de capete de oi și mioare specializate pentru producția de lapte,
- 30 de capete de oi și mioare specializate pentru producția de carne,
- 30 de capete de capre și căprițe.

În acest sens, conform *datelor procesate*, AIPA a recepționat 416 cereri de acordare a plăților directe per cap de animal dintre care 197 – pentru deținătorii de bovine, 128 – ovine și 91 - deținătorii de caprine. De plăți directe per cap de animal urmează să beneficieze 322 deținătorii de animale unici care activează în condițiile cadrului normativ în vigoare iar exploatațiile acestora sunt amplasate în extravilan.

Analizând solicitările de subvenții la nivel teritorial putem constata cele mai multe cereri de solicitare a plăților directe au fost depuse de producătorii agricoli din raioanele Hîncești (45 cereri), Orhei (27 cereri), Glodeni (24 cereri), Taraclia (23 cereri) Soroca și Cahul (a câte 21 cereri per raion), etc.

În anul 2021 au fost alocate ca plăți directe per cap de animal de cca 106 mil. lei ce au contribuit la stimularea creșterii și întreținerii, a:

- 13 623 *bovine* (dintre care 3 550 - junci peste 12 luni, 9 046 vaci din rase specializate pentru producția de lapte și mixte și 1 027 vaci din rase specializate pentru producția de carne) fiind achitate ca plăți directe 90,2 mil. lei pentru 171 beneficiari;

- 27 590 *ovine* (dintre care 3 640 - mioare peste 12 luni, 20 894 oi din rase specializate pentru producția de lapte și mixte și 3 060 oi din rase specializate pentru producția de carne) fiind achitate ca plăți directe 12 mil. lei pentru 119 beneficiari;

- 10 571 *caprine* (dintre care 1 317 - căprițe peste 12 luni și 9 254 capre) fiind achitate ca plăți directe 4,2 mil. lei pentru 77 beneficiari.

V. DEZVOLTAREA PLATFORMEI DE SERVICII ELECTRONICE

Cu suportul Băncii Mondiale, prin intermediul UCIMPA, a fost definitivat un *modul nou* ce oferă posibilitatea gestionării surselor financiare alocate pentru *plăți directe per cap de animal*, care oferă posibilitatea de introducere a datelor relevante procesului de autorizare dar și generarea de rapoarte primare necesare activității.

Totodată, au fost ajustate manualul de proceduri „Descrierea procesului de depunere on-line a dosarului de subvenționare” fiind operate modificări și în

Ghidul de utilizare a Platformei de depunere on-line a dosarului de subvenționare. Este regretabil faptul că foarte puțini producătorii agricoli utilizează platforma de depunere on-line a dosarului de subvenționare. În anul 2021, doar 57 cereri de acordare a sprijinului financiar au fost depuse online ceea ce constituie 0,7% din totalul cererilor recepționate.

Întru implementarea prevederilor art. 36 alin. (3) din Legea nr. 276/2016 cu suportul experților Twinning s-a elaborat planul de acțiuni care descrie pașii ce trebuie realizați de MAIA și AIPA întru a crea **Sistemul Informațional Integrat Agricol**. Sistemul informațional integrat agricol va deveni cel mai important sistem pentru gestionarea și controlul plăților către agricultori efectuate de AIPA. Acest sistem va fi utilizat în implementarea schemei de plată „plăți directe la hectar sau cap de animal”.

VI. PROMOVAREA POLITICII DE SUBVENȚIONARE

Informarea și comunicarea producătorilor din domeniul agroindustrial sunt principii de bază în gestionarea Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, nivelul absorbției acestor fonduri fiind influențat în mod direct de modul precum și calitatea informațiilor diseminate în rândul fermierilor. Astfel, în perioada 26-28 ianuarie 2021, AIPA în parteneriat cu companiile de consultanță, instituțiile de învățământ cu profil agricol, Congresul Autorităților Locale, Biroul Relații cu Diaspora, a desfășurat în format online, campania de informare „**Fii fermier informat, pentru o viață mai bună la sat!**”, participând peste 400 de reprezentanți ai sectorului privat din sectorul agricol, ai autorităților publice locale dar și studenți, potențiali viitori solicitanți de subvenții.

O componentă în cadrul acestui proiect, a fost de a sonda, efectiv, modul în care angajații Agenției se adresează beneficiarilor și modul în care aceștia răspund nevoilor solicitanților. Din acest raționament, a fost creat un chestionar privind evaluarea gradului de satisfacție a părților interesate. În cadrul sondajului au fost colectate date pe un eșantion de 85 de respondenți, participanți în cadrul sesiunilor de informare.

Raportul privind rezultatele sondajului „Evaluarea satisfacției părților interesate în domeniul subvenționării” poate fi vizualizat la linkul: http://aipa.gov.md/sites/default/files/MaterialeDeInformare/Materiale2017/Raport_Rezultate%20Sondaj_parti%20interesate_CI_2021.pdf.

Totodată, în perioada de raport angajații AIPA au elaborate și plasat atât pe pagina oficială web a Agenției precum și pe pagina de socializare Facebook,

45 de comunicate dintre care:

- 12 comunicate privind gestionarea FNDAMR;
- 25 comunicate privind activitățile AIPA;
- 77 comunicate privind promovarea imaginii AIPA.

Cu suportul producătorilor agricoli, prin intermediul secțiilor/serviciilor teritoriale ale AIPA, au fost realizate, plasate și distribuite **29 istorii de succes** privind subvenții accesate prin mecanismele de „subvenții post-investiționale” și „subvenții în avans”. Istoriile de succes a nouă beneficiari de subvenții pot fi accesate la linkul: <http://aipa.gov.md/ro/content/istorii-de-succes-2021>.

VII. REZULTATELE MONITORIZĂRII BENEFICIARILOR DE SUBVENȚII

Monitorizarea investițiilor subvenționate, pentru o perioadă de până la 5 ani, vine din necesitatea respectării criteriilor de eligibilitate, precum și de îndeplinire a tuturor obligațiilor ce rezultă din prevederile declarației pe propria răspundere a solicitantului de subvenții. Procedura de monitorizare se efectuează cu scopul colectării informațiilor care să confirme respectarea de către beneficiar a următoarelor obligații:

- ✓ de a nu înstrăina/transmite în folosință sub nici o formă investiția supusă subvenționării;
- ✓ de a nu casa, defrișa plantațiile multianuale, conform perioadelor de timp specificate.

În contextul implementării acestei acțiuni a fost elaborat și aprobat graficul inspecțiilor planificate pentru anul 2021, cu indicarea măsurilor de sprijin care urmează a fi monitorizate pe fiecare lună a anului separat. Graficul inspecțiilor planificate poate fi accesat la linkul: <http://aipa.gov.md/ro/grafic-postinspectii>

În contextul implementării acestei acțiuni a fost elaborat și aprobat graficul inspecțiilor planificate pentru anul 2021, cu indicarea măsurilor de sprijin care urmează a fi monitorizate pe fiecare lună a anului separat. Graficul inspecțiilor planificate cât și cele inopinate pot fi accesat la linkul: <http://aipa.gov.md/ro/grafic-postinspectii> .

În perioada de raport s-a reușit a fi demarate 8 misiuni de verificare post-investițională prin evaluarea dosarelor de subvenționare. Astfel, monitorizarea dosarelor de subvenționare au avut loc după cum urmează:

submăsura 1.6. „Stimularea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii

postrecoltare și procesare” (HG nr. 455/2017) – anul de referință 2020-2021, fiind verificate la fața locului pentru 46 entități;

submăsura 1.4 „Stimularea investițiilor pentru utilizarea și renovarea tehnologică a fermelor zootehnice” (HG nr. 455/2017) – anul de referință a fost 2020, fiind verificate la fața locului pentru 28 entități;

submăsura 1.5 „Stimularea procurării animalelor de prăsilă și menținerii fondului genetic al acestora” (HG nr. 455/2017) – anul de referință a fost 2019-2020, fiind verificate la fața locului pentru 62 entități;

submăsura 2.5 „Susținerea promovării și dezvoltării agriculturii ecologice” (HG nr. 455/2017) – anul de referință a fost 2019-2020, fiind verificate la fața locului pentru 24 entități;

măsura 4 „Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii rurale” (HG nr. 455/2017) – anul de referință a fost 2019-2020, fiind verificate la fața locului pentru 11 entități;

submăsura 3 „Stimularea investițiilor pentru utilizarea și renovarea tehnologică a fermelor zootehnice” și submăsura 4 „Stimularea procurării animalelor de prăsilă și menținerii fondului genetic al acestora” (HG nr. 507/2018) – anul de referință a fost 2018-2020, fiind verificate la fața locului pentru 7 entități.

submăsura 1.1 „Stimularea investițiilor pentru producerea legumelor și a fructelor pe teren protejat” 1.2.-D „Defrișarea plantațiilor pomicole și viticole” și 2.2 „Stimularea investițiilor pentru procurarea echipamentelor de irigare” (HG nr. 455/2017) – anul de referință a fost 2018-2019, fiind verificate la fața locului pentru 92 entități.

Astfel, pe parcursul anului au fost verificate administrativ 1608 obiecte investiționale vis-a-vis de menținerea angajamentelor asumate dintre care 271 verificări cu deplasarea la fața locului. În rezultat au fost emise 24 procese verbale prin care au fost consemnate iregularitățile privind menținerea angajamentelor asumate de beneficiarii de subvenții.

Pentru misiunile desfășurate, urmează ca Direcția Juridică din cadrul Agenției să analizeze iregularităților, gradul de încălcare ale acestora precum și să stabilească procedura de recuperare a mijloacelor financiare alocate în formă de subvenții, conform procedurii noi descrisă în Codul administrativ.

În urma activității de monitorizare postinspecție, rezultatele ne demonstrează că domeniul cu cele mai frecvente iregularități vizează menținerea animalelor de prăsilă subvenționate, cauzele fiind pieirea și sacrificarea înainte de termen a animalelor.

Totodată, au fost identificate și alte iregularități după cum urmează:

- ✓ înstrăinarea bunurilor supuse subvenționării;
- ✓ lipsa animalelor în fermă: sacrificarea, inclusiv admiterea pieririi efectivului de animale;
- ✓ intrarea în proces de insolabilitate a entităților economice etc.

De asemenea, Serviciul antifraudă în cadrul AIPA, are ca obiectiv primar monitorizarea continuă a riscurilor de fraudă, a înregistrat și efectuat, în perioada de raportare 93 misiuni de evaluare a riscurilor de fraudă la dosare de subvenționare, și 19 misiuni pe dosarele de solicitare a compensațiilor pentru diminuarea consecințelor calamităților naturale asupra recoltei anului 2020.

Dosarele examinate cuprind: Submăsura 1.1 „Stimularea investițiilor pentru producerea legumelor și a fructelor pe teren protejat (sere de iarnă, solarii și tuneluri)”; Submăsura 1.2 „Stimularea investițiilor pentru înființarea, modernizarea și defrișarea plantațiilor multianuale, inclusiv a plantațiilor viticole și a plantațiilor pomicole”; Submăsura 1.3 „Stimularea investițiilor pentru procurarea tehnicii și utilajului agricol convențional”; Submăsura 1.4 „Stimularea investițiilor pentru utilarea și renovarea tehnologică a fermelor zootehnice”; Submăsura 1.5 „Stimularea procurării animalelor de prăsilă și menținerii fondului genetic al acestora”; Submăsura 2.2 „Stimularea investițiilor pentru procurarea echipamentului de irigare”; Submăsura 2.4 „Stimularea investițiilor pentru procurarea echipamentului no-till și mini-till”; Submăsura 3. „Stimularea investițiilor pentru utilarea și renovarea tehnologică a fermelor zootehnice”; Măsura 4. „Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii rurale”; Submăsura 1.6. „Stimularea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare”; 1.6.1. „Casele de ambalare și frigidererele de păstrare a fructelor, strugurilor și a legumelor”; 1.6.2. „Procesarea, uscarea și congelarea fructelor, strugurilor, legumelor și a cartofilor”; 1.6.3. „Prelucrarea, uscarea și condiționarea cerealelor, oleaginoaselor, florii-soarelui și a soiei”; 1.6.4 „Prelucrarea primară, ambalarea, refrigerarea, congelarea și păstrarea cărnii, procesarea, ambalarea și păstrarea laptelui, precum și analiza mierii de albine”; diminuarea consecințelor calamităților naturale asupra recoltei anului 2020.

Pe parcursul perioadei de referință din cele 93 dosare examinate au fost constatate 17 dosare declarate neeligibile (2 dintre ele diminuarea consecințelor calamităților naturale), 1 dosar recalcularea subvenției calculate eronat. Studiind actele pe unul din dosarele examinate unde au fost identificate riscuri de fraudă (acte emise de primărie neveridice, cu semne evidente de falsificare, acte semnate de persoană care se află în conflict de interese cu agentul economic) a fost inițiată procedura de monitorizare postinspecție în scopul constatării obținerii frauduloase a mijloacelor financiare și recuperării sumei **166409 lei** acordate de

către AIPA și informarea organelor de drept.

Totodată au fost ridicate din arhiva AIPA dosare în baza demersurilor instituțiilor solicitate cu suportul a serviciului administrativ, fiind efectuate copii autentificate și expediate în adresa destinatarului. Conform ordonanței de ridicare au fost ridicate din arhiva AIPA 65 dosare fiind transmise către CNA și 47 dosare au fost transmise către Serviciul de Informații și Securitate în vederea examinării acțiunilor solicitanților și a actelor prezentate în scopul obținerii suportului financiar.

Potrivit datelor preliminare, în rezultatul acțiunilor întreprinse nu a fost admisă delapidarea fondului de subvenționare cu o sumă de circa 5 090 470 lei.

Nereguli/disfuncționalități întâmpinate în cadrul acțiunilor de verificare:

- Contract de arendă a tehnicii care a fost subvenționată anterior și nu poate fi înstrăinată;
- Lipsa dreptului de posesie asupra terenului pe care s-a efectuat investiția;
- Date eronate cu privire la suprafața de teren arabil deținut;
- Tractorul subvenționat înstrăinat înainte de termen;
- Tehnică procurată și depusă la subvenționare cu anul producerii care nu se încadrează în prevederile Regulamentului de subvenționare;
- Includerea costurilor materialelor neeligibile în fișa de calcul a subvenției;
- Instalarea liniei de alimentare cu energie electrică în lipsa exploatației agricole;
- Procurarea de bunuri de la companii afiliate;
- Lipsa autorizației sanitar-veterinare pentru domeniul zootehnic în care activează solicitantul;
- Acte constatatoare eliberate fără dată;
- Acte constatatoare neveridice în cazul secetei și grindinei eliberate pentru îngheț;
- Solicitarea nejustificată a subvenției per cap de animal (animale sacrificate, înlocuite, lipsa acestora, prezentarea animalelor care nu aparțin solicitantului de subvenție etc.).

Pentru prevenirea și combaterea fraudelor neregulile constatate au fost puse în discuții cu reprezentanții secțiilor teritoriale astfel solicitându-se pe această cale să se atragă atenția la actele cu nereguli și să se intensifice verificările dosarelor la aspectele ce țin de suprafața deținută în realitate, datele din sistemul electronic în vederea excluderii neregulilor, etc.

VIII. ASIGURAREA IMPLEMENTĂRII PROGRAMELOR DE SPRIJIN FINANCIAR DIN PARTEA DONATORILOR EXTERNI

În cadrul **Proiectului Agricultură Competitivă (MAC-P)** finanțat de Banca Mondială, în ceea ce vizează implementarea *Programului de accesare a granturilor investiționale*, Linia I, „**Acces la piețele de desfacere**”, în anul de raport, în cadrul AIPA au fost depuse 3 dosare de solicitare a surselor financiare dintre care 2 grupuri de producători au obținut finanțarea în sumă de 12427,9 mii lei.

Totodată, pentru a facilita accesul grupurilor de producători la sursele FNDAMR, Agenția a examinat și avizat pozitiv planul de recunoaștere pentru patru grupuri de producători.

La momentul actual sunt 5 GdP care implementează proiectul MAC-P, pentru care în anul curent s-a verificat gradul de finisare a proiectului. Pentru fiecare au fost întocmite acte de verificare, fiind supuse monitorizării până la finalizarea proiectului.

În anul curent angajații AIPA au efectuat un raport amplu în care au analizat activitatea a 39 GdP care au beneficiat de finanțare din cadrul proiectului MAC-P fiind analizați atât activitatea grupurilor cât și indicatorii economici ai acestora. Raportul detaliat a fost remis în adresa MAIA cât și a altor autorități publice centrale conform competențelor atribuite.

Este în proces de implementare al doilea proiect Twinning „Sprijin suplimentar pentru agricultură, dezvoltare rurală și siguranța alimentelor în Republica Moldova” susținut financiar de UE, care are menirea de a consolida capacitățile instituționale ale MADRM, ANSA și AIPA, prin suport în:

- ajustarea legislația națională ce reglementează politica de calitate și standardele de comercializare pentru animalele vii și produsele de origine animală în conformitate cu cerințele UE;
- suport la elaborare unui nou cadru de politici în conformitate cu politica UE pentru agricultură și dezvoltare rurală, prin prisma Strategiei Naționale de Dezvoltare Agricolă și Rurală 2020 +;
- îmbunătățirea gestionării măsurilor de sprijin dedicate dezvoltării zonelor rurale în conformitate cu standardele și metodologia UE;
- dezvoltarea capacităților de monitorizare și evaluare a structurilor operaționale și elaborarea politicilor bazate pe dovezi incluzive;
- eficientizarea capacităților instituționale ale MADRM, AIPA și ANSA în vederea proiectării și implementării politicilor statului aferente agriculturii,

dezvoltării rurale și siguranței alimentare în conformitate cu angajamentele AA/DCFTA.

În perioada de raport mai mulți experți din Austria, Polonia și Lituania au vizitat Agenția și în cadrul întrunirilor s-a discutat despre:

- procedurile interne ale AIPA în implementarea abordării LEADER în Republica Moldova;
- gradul de racordare a procesul de examinare a cererilor de acordare a subvenției în avans pentru îmbunătățirea nivelului de trai și de muncă în mediul rural cu cel al metodologiei UE;
- gradul de racordare a procesul de examinare a cererilor de acordare a plăților directe per cap de animal cu cel al metodologiei UE;
- elaborarea planului de acțiuni care descriu pașii de elaborare a Sistemului integrat de administrare și control (IACS) precum și părțile interesate ale sistemului;
- verificarea gradului de implementare a AIPA a criteriilor de acreditare pentru ca instituția să poată parcurge misiunea de audit extern.

În contextul derulării Proiectului Twinning „Sprijin suplimentar pentru agricultură, dezvoltare rurală și siguranța alimentară” implementat și finanțat de Uniunea Europeană și conform Ordinului AIPA nr. 431 „p” în perioada 24-30 octombrie, pentru preluarea bunilor practici, 5 angajați ai AIPA au participat în cadrul vizitei de studiu dedicate componentei III „Gestionarea măsurilor de sprijin aferente dezvoltării zonelor rurale în conformitate cu metodologia UE”, la Varșovia (Polonia). Subiectele agendei au vizat criteriile de acreditare a Agențiilor de Plăți conform standardelor comunitare, inclusiv funcționarea sistemului de audit și control intern relevant procesului de subvenționare.

Perioada de implementare a proiectului va fi *de 3 ani (2020-2022)* cu un buget planificat *de 2 mil. EURO* și urmează să demareze în viitorul proxim, înregistrând o scurtă tergiversare pe fundalul pandemiei globale. Parteneri UE în implementarea proiectului Twinning sunt Austria, Polonia și Lituania.

Pentru AIPA, implementarea unui nou proiect Twinning va contribui la îmbunătățirea gestionării măsurilor de sprijin dedicate dezvoltării zonelor rurale în conformitate cu standardele și metodologia UE dar și simularea unei misiuni externe de audit care va acredita instituției pentru a recunoaște agenția ca o Agenție de Plăți la nivelul UE cu posibilitatea de gestionare a fondurilor UE.

IX. MENȚINEREA ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA SISTEMULUI DE MANAGEMENT ÎN CADRUL AIPA

Pe parcursul anului 2021, au fost operate modificări și îmbunătățiri a tuturor documentelor relevante standardului ISO 9001:2015 – Sisteme de management al calității, ca rezultat al procesului de reorganizare a Agenției din instituție publică în autoritate administrativă.

Întru menținerea și îmbunătățirea sistemului de management al calității (ISO 9001:2015) a fost elaborat și aprobat:

- Planul de acțiuni pentru anul 2021 privind implementarea Programul de asigurare a calității al AIPA;
- Registrul riscurilor și oportunităților pentru anul 2021;
- Registrul riscurilor de mituire pentru anul 2021;
- Analiza riscurilor de mituire pentru anul 2020;
- Analiza cerințelor părților interesare pentru anul 2021;
- Analiza de management pentru anul precedent;

Totodată, a fost elaborat chestionarul privind determinarea coruptibilității în sistemul de subvenționare a producătorilor agricoli, care în cadrul companiei de informare a producătorilor agricoli au fost transmise spre completare. Respectiv, fiind reevaluată analiza cerințelor și necesitățile părților interesate.

În contextul derulării, în perioada 7-11 iunie 2021, a misiunii de supraveghere pentru anul 2021, a implementării standardului ISO 37001:2016, echipa de audit extern a **menținut certificarea AIPA** la sistemul de management anti-mita.

Potrivit politicilor din domeniul antifraudă a fost eficientizată activitatea Agenției prin identificarea și analiza riscurilor de fraudă, apărute în activitatea de gestionare a Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, a mijloacelor alocate din fondurile programelor de asistență externă, cu investigarea și oferirea propunerilor de remediere a acestora.

De asemenea, în perioada 16 – 18 noiembrie 2021, în cadrul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură o misiune de audit a supravegheat implementarea și menținerea Sistemului de Management al Calității ISO 9001:2015. Experții externi au evaluat gradul de implementare a cerințelor Sistemului de Management al Calității implementat de AIPA ISO 9001:2015. Misiunea a mers și la câteva subdiviziuni teritoriale.

Certificatul ISO 9001:2015 se bazează pe principii ale sistemului de management al calității care includ orientarea spre client, angajamentul top managementului, abordarea pe bază de proces și îmbunătățirea continuă.

Scopul certificatului ISO este de a confirma potențialilor și actualilor beneficiari de sprijin financiar, partenerilor de dezvoltare și donatorilor externi, capacitatea organizației de a administra fondurile transmise în gestiune în conformitate cu cerințele standardului internațional.

X. COOPERARE INTERISTITUȚIONALĂ

În perioada de raport, AIPA a inițiat procesul de reînnoire a Acordului de cooperare cu *Agencia de Plăți și Intervenții pentru Agricultură din România* care va fi semnat în data de 8 iulie 2021. Acordul de colaborare prevede schimbul de experiență în implementarea plăților directe per cap de animal și sau per hectar precum și funcționalitatea Sistemului integrat de administrare și control (IACS).

La data de 15 martie 2021, a fost semnat Acordul de cooperare interinstituțională între Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA) și *Asociația „Congresul Autorităților Locale din Moldova”* (CALM). Acordul are ca scop asigurarea unui cadru unitar de cooperare și conlucrare interinstituțională între AIPA și CALM, precum și realizarea unor obiective de interes comun referitoare la dezvoltarea sistemului de sprijin pentru solicitanții de sprijin financiar din fonduri nerambursabile destinate dezvoltării rurale.

Direcțiile de colaborare întru atingerea scopului constau în asigurarea dialogului între părțile responsabile; promovarea Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural (FNDAMR); creșterea motivației beneficiarilor de investiții prin informare; precum și conlucrarea între actorii locali în procesul aplicării instrumentelor eficiente de dezvoltare rurală.

Întru asigurarea unui cadru unitar de cooperare și conlucrare interinstituțională între AIPA și *IDIS Viitorul*, precum și realizarea obiectivelor de interes comun referitoare la dezvoltarea sistemului de sprijin pentru solicitanții de fonduri nerambursabile destinate dezvoltării rurale și a segmentului agroindustrial la 14 iunie curent a fost semnat acordul de colaborare interinstituțional.

XI. ACȚIUNI ÎNTREPRINSE ÎN SCOPUL DEZVOLTĂRII INSTITUȚIONALE ȘI A SOLUȚIONĂRII PROBLEMELOR IDENTIFICATE ÎN IMPLEMENTĂRII FNDAMR

Dat fiind faptul că, pe lângă cererile post-investiționale, personalul AIPA urmează să recepționeze, examineze, autorizeze cereri de subvenționare depuse conform altor modalități de susținere financiară (subvenții în avans, măsuri destinate dezvoltării rurale, plăți directe), se constată necesitatea de a **majora efectivul-limită** al Agenției. Pentru a asigura implementarea eficientă a politicilor statului cu privire la susținerea producătorilor agricoli și cu privire la dezvoltarea rurală este necesar de a întreprinde, cel puțin, următoarele măsuri:

1) de a majora numărul angajaților în secțiile și serviciile teritoriale ale AIPA cu 10 unități (câte o unitate pentru fiecare subdiviziune). La moment, în subdiviziunile teritoriale activează câte 2-4 angajați, în dependență de numărul unităților administrativ-teritoriale atribuite la subdiviziunea corespunzătoare. Unitățile de personal suplimentare sunt necesare pentru a asigura monitorizarea proiectelor investiționale destinată îmbunătățirii nivelului de trai și de muncă în mediul rural;

2) de a institui în cadrul aparatului central al AIPA o subdiviziune nouă – „Direcția plăți în avans”, cu 7 unități, care va examina cererile recepționate în conformitate cu prevederile HG nr 507/2018 și HG nr. 476/2019;

3) de a institui în cadrul aparatului central al AIPA o subdiviziune nouă – „Direcția plăți directe”, cu 5 unități, care va examina cererile de acordare a plăților directe per ha și/sau cap de animal;

4) crearea subdiviziunii „Abordarea LEADER” care va gestiona întregul proces de lucru cu grupurile de acțiune locală dar și monitoriza implementarea strategiilor de dezvoltare a localităților conform proiectelor selectate spre finanțare.

5) de a majora numărul angajaților din Direcția autorizare plăți cu 3 unități. Având în vedere evoluția și diversitatea modalităților de subvenționare (LEADER, măsuri de dezvoltare rurală, plăți directe la ha și/sau cap de animal, subvenționarea post-investițională, subvențiile în avans pentru dezvoltarea proiectelor start-up), este inevitabilă majorarea numărului angajaților acestei subdiviziuni, pentru a putea asigura examinarea calitativă și în termen a dosarelor de subvenționare, cu aplicarea principiului „celor 4 ochi”;

6) de a majora numărul angajaților Direcției finanțe și buget cu o unitate, or

din faptele relatate supra rezultă și majorarea inevitabilă a numărului de plăți ce urmează a fi făcute la conturile beneficiarilor de subvenții;

În acest sens, AIPA de comun cu MADRM a inițiat procesul de elaborare și examinare a proiectului Hotărârii de Guvern pentru modificarea și completarea Hotărârii de Guvern nr. 20/2019 cu privire la reorganizarea Instituției Publice „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură”.

O altă problemă cu care se confruntă angajații din Agenție, în comparații cu alte instituții care gestionează surse financiare din bugetul de stat, a fost realizată prin punerea în aplicare a art. XXX a Legii nr. 140/2018 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Monitorul Oficial nr. 309-320, art. 478, 2018), care a prevăzut modificarea statutului Agenției, din instituție publică în autoritate administrativă. Modificările respective au ca efect diminuarea nivelului de salarizare pentru angajații. Astfel, pentru remunerarea activității funcționarilor publici sunt aplicabile prevederile Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.

Conform statelor de personal, după reorganizare, în Agenție activează: specialiști superiori, specialiști principali, șefi de servicii, șefi de secții, șef de direcții, directori adjuncți și directorul. Conform art. 12, alin. (13) din Legea nr. 270/2018, salariul de bază se calculează prin înmulțirea valorii de referință stabilite cu coeficientul de salarizare corespunzător clasei de salarizare pentru funcția respectivă. La rândul său, conform art. 10, alin. (1) din Legea bugetului de stat pentru anul 2020 nr. 172/2019, pentru calcularea, începând cu 1 ianuarie 2020, a salariilor angajaților din sectorul bugetar, în conformitate cu prevederile Legii nr.270/2018, se stabilește valoarea de referință în mărime de 1650 lei.

În această ordine de idei putem constata că, în conformitate cu Legea nr. 270/2018, pentru funcție de execuție în cadrul oficiului central al Agenției - salariul de baza, minimal, conform treptei I de salarizare constituie 5200 lei iar în cadrul secțiilor/serviciilor teritoriale ale Agenției, salariul de bază constituie 5000 lei.

Din cele menționate, se deduce că salariile majorității angajaților AIPA constitui cca 60% din salariul mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2020 (7953 lei). Chiar dacă se vor lua în calcul plățile de stimulare stabilite de cadrul normativ, acestea nu vor putea depăși 100% din salariul de funcție și nu vor ajunge la nivelul unui salariu mediu pe economie. Important este să accentuez că plățile de stimulare nu au un caracter stabil, fapt care provoacă o discriminare salarială între angajații Agenției și alte instituții cu același profil.

Mai mult ca atât, în ultima perioadă se atestă o creștere a fluctuației cadrelor. În pofida eforturilor depuse de managementul Agenției privind

dezvoltarea capacităților angajaților instruit inclusiv de partenerii externi, personalul calificat se concediază motivând pe sporirea volumului de lucru, creșterea responsabilității deoarece se implementează diverse mecanisme de subvenționare cu proceduri și procese ce se diferențiază una de alta iar asigurarea calității și corectitudinii examinării dosarelor urmează a fi asigurată transparent și univoc.

Această intervenție, în anul curent nu ar costa bugetul de stat surse financiare adiționale, economiile acumulate pe parcursul anului urmare a fluctuației cadrelor ar permite majorarea valoare de referință.

În acest scop, este necesar de a fi operate modificări la art. 10 alin. (2) a Legii bugetului de stat pentru anul 2022, cu o prevedere nouă care va stabili expres valoarea de referință pentru personalul din cadrul Agenției inclusiv cu funcție publică de conducere, astfel încât să fie atinse niveluri echitabile de salarizare. În corelare cu aceste modificări, valoarea de referință pentru Agenție să constituie „2200”.

XII ASPECTE JURIDICE

În perioada de raport, au fost încheiate 15 contracte de locațiune, un contract prin COP, 24 contracte de valoare mică fiind emise 2 rapoarte de achiziții, 4 dări de seamă și 17 procese verbale ale comisiei.

Întru implementarea prevederilor Legii 131/2015, a fost elaborat și aprobat Planul de achiziții publice al AIPA pentru anul 2021 precum și ajustată procedura de achiziții publice în cadrul AIPA.

În scopul reprezentării drepturilor și intereselor legitime ale Agenției în instanța de judecată, a fost asigurată reprezentarea instituției în cadrul a 247 ședințe de judecată, desfășurate pe marginea a 82 litigii în instanță în același timp au fost întocmite 103 acte de procedură.

În urma pronunțării deciziilor judecătorești definitive și irevocabile în favoarea Agenției, în baza Codului de Executare, au fost remise spre executare **16 titluri executorii**.

În temeiul Acordurilor de rambursare benevolă a subvenției, încheiate între AIPA și a titlurilor executorii emise pe marginea hotărârilor definitive pronunțate în favoarea AIPA beneficiarii de subvenții au încheiat acorduri de rambursare benevolă în sumă totală de **6 904 742 lei**.

XIII ACTIVITATEA AUDITULUI INTERN

În perioada de raport, Serviciul audit intern a AIPA a efectuat 5 misiuni de audit, dintre care 3 planificată și 2 misiune de audit ad-hoc. Ca rezultat, 90% din recomandările oferite în proiectul raportului de audit au fost aprobate. În baza rapoartele de audit au fost întocmite 5 planuri de acțiuni privind implementarea recomandărilor aferente fiecărei misiuni de audit.

Cu suportul Serviciului audit intern din cadrul Agenției a fost desfășurată instruirea angajaților AIPA cu privire la implementarea și menținerea Standardelor Internaționale ISO 9001 și ISO 37001:2016, totodată fiind efectuată și misiunea de audit intern pentru toate subdiviziunile structurale ale AIPA conform recomandărilor experților externi.

Întru implementarea prevederilor Legii privind controlul financiar public intern nr.229/2010, a fost desfășurat procesul de autoevaluare a sistemului de Control Intern Managerial în continuare – CIM) în cadrul AIPA fiind elaborat *raportul de autoevaluare a CIM pentru 2020, emisă și publicată* pe pagina web al Agenției, Declarația de răspundere managerială.

A fost organizată instruirea managerilor operaționali din cadrul subdiviziunilor structurale AIPA (21 persoane) privind prevenirea riscurilor de mituire conform cerințelor standardului anti-mită ISO 37001:2016.

La 12.11.2021 a fost organizată instruirea noilor angajați (11 persoane) privind respectarea cerințelor standardului de calitate ISO 9001:2015 și riscurile asociate acestora. La 30.09.2021 auditorul intern a participat la masa rotundă, organizată de Ministerul Finanțelor: „Colaborarea dintre auditul extern și auditul intern: deficiențe, perspective și soluții de consolidare”.

Pe 22 decembrie 2021 auditorul intern a participat la masa rotundă cu genericul: **”Pulsul auditului intern pe timp de criză și nu numai”**, organizată de Asociația Auditorilor Interni din Republica Moldova, confirmat prin certificatul nr.1228.

În legătură cu efectuarea misiunilor ad-hoc și deficiență de personal (în loc de 3 unități de personal pînă în luna aprilie 2021 au activat 2 auditori interni, iar în lipsa șefului serviciului, din luna mai a activat un singur auditor intern, care s-a aflat timp de aproape o lună în concediu medical), respectiv nu au fost respectate cerințele standardelor de audit intern, SNAI 2340 „Supervizarea misiunii de audit intern” care prevede că misiunile de audit intern trebuie să fie supervizate corespunzător pentru a asigura îndeplinirea obiectivelor și nivelul

calității activității.

Cu toate că insuficiența de personal a perturbat în unele cazuri activitatea Serviciului audit intern, în perioada raportată au fost înregistrate performanțe esențiale:

1. În urma evaluării gradului de menținere a cerințelor standardului anti-mită ISO 37001:2016 și ISO 9001:2015, auditul SRAC a reconfirmat certificatul privind corespunderea activității AIPA cerințelor standardului.
2. În urma participării la cursurile de instruire, organizate de SRAC CERT din Romania au fost obținute certificatele: Auditor intern al sistemului de management al calității conform ISO 9001:2015/ ISO 19011:2018 și Auditor intern al sistemului de management anti-mită conform ISO 37001:2016 /ISO 19011:2018.
3. În urma vizitei la Varșovia și a schimbului de experiență, s-au propus îmbunătățiri al procesului de monitorizare a implementării recomandărilor, emise pe marginea misiunilor de audit intern realizate.
4. Pe marginea misiunilor de audit intern realizate au fost înaintate 35 de recomandări, fiind implementate 30 de recomandări ceea ce constituie 85%, acestea contribuind esențial la îmbunătățirea controlului intern managerial, precum și la sporirea nivelului de eficiență a proceselor gestionate de AIPA.

XIIV ACTIVITĂȚI PLANIFICATE PE TERME SCURT

În perioada imediat următoare AIPA:

- va implementa mecanismul existent de subvenționare fiind aplicate subvențiile post-investiționale, subvenții în avans și plăți directe per cap de animal;
- va testa și extinde domeniul de aplicare a sistemului „Depune dosarul on-line” pentru ca producătorii agricoli să poată depune dosarul de solicitare a sprijinului financiar de la distanță;
- va dezvolta module noi ale sistemului informațional automatizat „Evidența solicitanților și beneficiarilor de subvenții” pentru a putea eficient și transparent, modul de distribuire a surselor financiare alocate FNDAMR precum și alte surse adiționale;
- va extinde procesul de digitalizare prin conectarea sistemelor informaționale cu alte instituții abilitate, fiind direct orientate spre facilitarea procesului de depunere a cererilor de subvenționare;

- va implementa proiectul Twinning care va simula misiunea de audit extern pentru acreditarea AIPA de către partenerii din UE pentru a recunoaște agenția ca o Agenție de Plăți la nivelul UE cu posibilitatea de gestionare a fondurilor UE;
- va asigura funcționalitatea Sistemului de Management al Calității ISO 9001:2015 și Sistemul de Management Anti-mită, ISO 37001:2016;
- va demonstra angajamentul pentru protecția datelor procesate. În acest sens se propun implementarea sistemului de management al securității informației conform ISO 27001:2013;
- își propune de a majorarea efectivului limită de angajați în cadrul AIPA prin crearea de noi subdiviziuni cum ar fi „plăți directe”, „subvenții în avans”, ce ar facilita procesul de examinare a cererilor depuse de solicitanții de subvenții, inclusiv în contextul implementării recomandărilor Curții de Conturi;
- va înainta în adresa organelor abilitate propuneri de ajustare a cadrului normativ inclusiv pentru majorarea salariului angajaților AIPA;
- va identifica și evalua riscurile de fraudă și corupție în procesul de accesare a subvențiilor din FNDAMR;
- va contribui la promovarea imaginii instituției prin implicarea acesteia în diverse activități de promovare, inclusiv menținerea unui dialog continuu și eficient cu mass media, etc.

*Ex.: Diana Coșalîc,
Tel.: 022222892*

Tabelul: Numărul dosarelor recepționate/autorizate de AIPA precum și sumelor solicitate/autorizate din mijloacele FNDAMR în anul 2021

Domeniile și formele de sprijin	Nr. dosare recepționate	Suma subvenției solicitată, mil. lei	Nr. dosare achitate	Suma subvenției achitate, mil. lei	Ponderea surselor financiare pe domenii, %
Prioritatea I. Creșterea competitivității sectorului agroalimentar prin restructurare și modernizare					87.13
Producerea legumelor și a fructelor pe teren protejat	135	19.05	65	8.05	1.41
Stimularea investițiilor pentru înființarea, modernizarea și defrișarea plantațiilor multianuale	883	180.21	463	61.83	13.36
Stimularea investițiilor pentru procurarea tehnicii și a utilajului agricol	2414	297.38	1278	154.23	22.05
Stimularea investițiilor pentru utilizarea și renovarea tehnologică a fermelor zootehnice	234	76.75	84	10.86	5.69
Stimularea procurării animalelor de prăsilă și menținerii fondului genetic al acestora	57	22.8	21	12.97	1.69
Stimularea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare	667	369.95	230	90.17	27.43
Creditarea producătorilor agricoli	2775	157.21	531	38.69	11.66
Asigurarea riscurilor în agricultură	463	47.41	420	41.3	3.52
Stimularea constituirii și funcționării grupurilor de producători agricoli	14	4.12	11	1.77	0.31
Stimularea activităților de promovare pe piețele externe	7	0.31	2	0.03	0.02
Prioritatea II. Asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale					9.20
Stimularea investițiilor în procurarea echipamentului de irigare	353	75.42	167	24.23	5.59
Stimularea producătorilor agricoli pentru compensarea cheltuielilor la irigare	21	2.46	0	0	0.18
Stimularea investițiilor pentru procurarea echipamentului No-Till și Mini-Till	261	38.78	133	19.17	2.88
Promovarea și dezvoltarea agriculturii ecologice	59	7.48	11	1.25	0.55
Prioritatea III. Sporirea investițiilor în infrastructura fizică și cea a serviciilor din mediul rural, inclusiv în infrastructura aferentă întreprinderilor agricole plasate în extravilan					3.66
Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii rurale	165	48.47	51	15.62	3.59
Servicii de consultanță și formare	14	0.93	0	0	0.07
TOTAL subvenții solicitate în anul 2021	8522	1348.73	3467	480.17	100.00